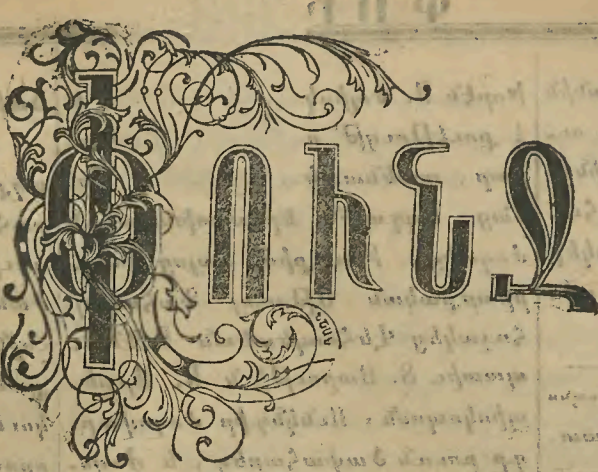

Փոքր ժողովուրդը օրերը կը հրատարակուի :
Հարկեման բաժանորդագրին է երկու և կես
արծաթ մեդալիտ կամ փոխարինող քանակա-
նությամբ : Եւ իւր արտադրանքն է քի գաւառաց
համար :
Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունուի :
Տեղական և գաւառական քորատարութեան
միջոց խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
Հատը 40 փարսէ և և կգտնուի մասնաւո-
րապէս Պանֆիլ-գաբու ջրախմբու և գրական
ճան Պողոս աղայի խանութը :

Դրանուցման տողը 3 դրու է մէկ անգամի
համար : Աւելի ածան կըլլայ աւելի անգամնե-
րու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր
ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Զ. Ս. Ալանճեան և
Պօլիս Պալլադ-բազար Դաճիկ խան վերի յարկ
թիւ 46 :
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pountch
— 46 Nafie-Han Balouk-Pazar 46 —
Constantinople

ԱՂԳԱՅԻՆ
Իսկապէս Յ. Ս. Եւ իւր ընկերակիցները
հաւանական ծախսով հարաւորեալ են
լինել խնդրել յանձնարարած են
մեզ պատմութեան թանգարանը ու-
մանք : Մեզ պարտ համարեցանք
կատարել այդ յանձնարարութիւն-
ը, նկատելով որ զանգակատան
չինութիւնն երկու տարիէ աւելի
ժամանակէ հետէ լրացած է, և
նկատելով որ թաղեցուց իրաւուն-
քն է տեղիւն նորա հային, քա-
նի որ գլխաւորաբար թաղեցուց
հանգանակութեամբ կառուցեալ է
այդ շէնքն, և թաղեցուց հանգա-
նակութեամբ բարձրացեալ է ինը-
մա մեծագործը զանգակն կը յու-
սամք, թէ չինութեան վերակառու-
ման առիթով ևս ճանաչելով թա-
ղեցուց այս իրաւունքն ոչ ևս կը
յարդարէ հաշուոյ հրատարակու-
թիւնն, և կը բառնայ այն գայ-
թակցութիւնն որ բնականաբար
տեղի ունեցած է հաշուոյ հրա-
տարակութեան տարապայման յա-
պաղմանէ : Ոմանք կրնան, թէ
զանգակին և զանգակատան շի-
նութեան համար 800 լիրայի չափ
ծախք եղած է, այլք մինչև 1000
լիրա կը բարձրացնեն այս գու-
ման, և կան որ մինչև 1400 լիրա
կը հաշուեն : Ընդ է ճիշդն, և
ինչ է հաշուոյն մանրամասնութիւն-
ը, ոչ որ թաղեցուց գետն ցարդ-
եւ միթէ իրաւունք չունի, երբ
կը գանդատվի, թէ հասարակաց
հանգանակութեան գիմը հարկ
եղած պտեն, առաջ առաջ յոր-
դորներ կուղղուին առ նա, և յա-
ճախակի կը մեղադրուի հասարա-
կութիւնն, թէ ըստ արժանայն չը
կատարել իւր պարտքը, սակայն
երբ հանգանակութիւնը կը վեր-
ջանայ և հանգանակութեան նպա-
տակը կը գործադրուի, չմանցողիկ
հասարակաց իրաւունքն, հաշիւ
չհրատարակուի, և յանուն կամ
ի դիմաց հրատարակաց հաշիւ
և մանրամասնութիւն խնդրողը կը
մեղադրուի և մինչև իսկ նախա-
տակած կը լինի : Այս ընթացքն է
անհա որ անպատահութիւն կը ներ-
շնչէ հասարակաց, և հետեւաբար
ի կարեւոր հարկի հանգանակու-
թեան ցրտութիւն կը տեսնուի
հասարակաց կողմանէ :
Իսկիւտարի Սեւակի թա-
ղական մեծագործը խորհրդոյն ու-
շաղթութիւնը կը հրաւիրեմք յառ-
կապէս այս տողերուն վրայ, նորա
պարտքն է առնուի հաշիւն և հը-
րատարակել : Այս առթիւ միան-
գամայն կառաւարկեմք, որ Թու-
հուրդը նոր հանգանակութեան մը
ձեւնարկէ՝ եկեղեցւոյն հրդեհակա-
կառածները վերականգնելու հա-
մար, որով միայն կարելի է թա-
ղին վարձարանաց նիւթական զի-
ճակն անդորրել ու անպահովել :
Երբ զանգակին և զանգակատան

համար մեծագործար դրամ վառ-
նելու շարժումներ կը լինեն, մեք
բաղմիցս դիտելովք թէ պարտ է
զգուշանալ շարժանցութիւններէ,
թէ հարկ չկայ ահաբեկ զանգա-
կի և բարձրարեւել զանգակատան
միւննալ, և թէ պէտք է վե-
րաշինել տարիներէ հետէ այրեա-
ցաւեր եղած կառուածներն : Մեր
դիտողութիւնը, որ յայտնամ ան-
լուրի միացին, և մինչև իսկ նա
խառնեցանք մեք, թերեւս այժմ
լուրի լինին, և թաղական խոր-
հուրդը ձեւնարկէ ի գործ վերա-
շինութեան : Տեսնուեցաւ առաջի
թէ բնաւ օգուտ չկայ մեծագործ-
ընդակէ և բարձրակառուց աշտա-
րակէ, երբ մանաւանդ կարեւորա-
գոյն պէտքեր անտես եղած են :
Թողութիւնը մը, ազգ մը ճայնելով
ցոյցերով չբարձրանար, այլ գոր-
ծելով : Որչափ մեծարանաց ար-
ժանի կը լինի ժողովրդեան մը
վերակացուք, երբ ըստ արժան-
այն փոյթ չեն տանիր նորա սի-
տերն ու ոգիները չինելու, վառ-
նու տարերքն հոգալու համար, և
ընդհանրապէս բարձրագոյն ճայնել
հանելու գործիքներով կը բաղվին :
Թանգարանը Ներսէս-Վարդապետ
եան ընկերակիցներն : Այս ընկերու-
թեան գործադիր մասնախումբը
յանձնաժողով մը կազմել է՝ Ըն-
կերութեան կանոնադրերը ընկերու-
պաշտօնով : Այս յանձնաժողովը
անդամք են՝ Կառնան Մկրտիչ, Սը-
վաճեան Կարապետ, Նորատուհն-
եան Յարութիւն, Թորոսեան Յով-
հաննէս և Չերազ Միսա Էֆէն-
տիներն : Ուրիշ յանձնաժողով մը
կազմել է՝ Կերդոնական վարժա-
րանի և Ներսէս-Վարդապետեան
Ուսումնարանի կրթական յայտա-
գիրներն պատրաստելու պաշտո-
նով : Այս յանձնաժողովը ալ ան-
դամ են Յ. Նորատուհնեան, Տ. Գե-
ղիշտիմաճեան, Յ. Թորոսեան, Մ. Զե-
րազ, Յ. Եւստակիեան, Յ. Պոյաճեան և Գ. Զաքարեան Էֆէն-
տիներն : Այս ամէնը լաւ. բայց
վարժարանաց բայման ու մատա-
կարարութեան համար դրամայէտք
է, ազգային վարչութիւնը դիտե-
լով դրամի պէտքն ու դրամ հայ-
թայթելու դժուարութիւնն, ըն-
դունեց ու վաւերացոյց Ներսէս-
Վարդապետեան ընկերութեան
կազմակերպութիւնն, ի հարկէ
խորհրդով թէ մեծատունք կազ-
մած են այդ ընկերութիւնն, և
հետեւաբար առատաձեւութեամբ
օրինակ պիտի հանդիսանան ժո-
ղովրդեան : Սակայն մինչև ցարդ-
չտեանք ընկերութեան հիմնա-
դիր մեծատունց առատաձեւութե-
ան ցուցակն, մինչդեռ զայն
տեսնել ու հրատարակել արժան
էր նախ քան զամենայն : Դիտած
եմք ևս այս առթիւ դարձեալ կը
դիտեմք, թէ 1882 ի հանգանա-
կութեան ցուցակը Կերդոնական

վարժարանի բայման համար էր
և արդ յորովհետեւ Ներսէս-Վար-
ժապետեան ուսումնարան մը ալ
պիտի հաստատուի, Ընկերութեան
հիմնադիր մեծատունց պարտ է
նոր ի նորոյ առատաձեւութեան զայն
հրատարակելով հասարակաց հան-
գանակութեան յորդոր կարգա-
լել ընկերութիւնը միայն ծրա-
դիր ու յայտադիր պիտի պատ-
րաստէ, ինչ հարկ կար թողու-
ազգային վարչութեան Ուսումնա-
կան խորհուրդն, և նոր Ուսում-
նական խորհուրդ մը ձևացնել
այսպէս, և վարչութեան մէջ վար-
չութիւն յօրինել արտաքին Պատ-
րիարքարանի : Մի. գուցէ Ներ-
սէս-Վարժապետեան ընկերութիւնն
համարի, թէ մեր մասնաւոր կար-
ծիքն է այս. դիտել պարտ է թէ
հասարակաց դիտողութիւնն է, զոր
կը հրատարակեմք ի գիտութիւն
լրջաւոր անդամաց գործադիր մաս-
նախմբին ընկերութեան, և կըսեմք
դարձեալ թէ ընկերութեան հիմ-
նադիր մեծատունց նոր առատա-
ձեւութեան ցուցակաւ միայն
կարելի է յուսալ արդիւնաւոր հան-
գանակութիւն հասարակաց :
Հանգանակ Տ. Ներսէս Սեւակ-
եան : Պալլադեանի ազգային
ներքին յատարանն Յովհաննէս Է-
ֆէնտի Նաւասարդեան զոր հան-
դուցեալ Սրբազանը մահուանէն
երկու տարի յառաջ տեղական կա-
ռավարութեան վաւերացեալ թը-
թով մը կը բերէ գործակատար կար-
գած էր, մահուանէն յետոյ ըստ
Էրեւանի կարգադրելու համար
Էր թողած գոյքն, և որ անցեալ
ները Պալլադեանէն դարձել Սմայիս
գնաց, անցեալ շաբթու վերադար-
ձաւ ի Պօլիս, և ի մօտոյ պիտի
հրատարակէ տեսածն, ըրածն ու
ընելիքը : Նաւասարդեան Էֆէն-
տիէն խմացանք, թէ հանգուցեալ
Տ. Ներսէս Սրբազանի գոյքը
պարունակող կնքեալ սենեակը
բացող ու կողպտողները տակա-
ւին դանդաճ չեն և քանի մը
կասկածելի մարդիկ որ բանտա-
կեալ և քննութեան ենթարկեալ
էին, արձակուել են, և նոր ձեռ-
բակարարութիւնք եղած չեն : Ազ-
գային վարչութիւնն որ Սմայիս
Առաջնորդ Տ. Պողոս վարդապետի
յանձնեց ամենայն ջան ի գործ
դնել Տ. Ներսէս Սրբազանի կո-
ղապեալ գոյքն երեւան հանելու
համար, անշուշտ ծանօթութիւն
պիտի պահանջէ Նորին գերապատ-
ուութեան : Ըստ մեր տեղեկու-
թեանց, Տ. Պողոս վարդապետ ոչ
ինչ գործած է այդ յանձնարարու-
թիւնը կատարելու համար, այլ
միայն փոյթ տարած է՝ կողպտու-
նէ ազատ մնացած գոյքն, իւր
իրեն առաջնորդի բաժին առնելու
համար : Բանի կը զարմանայ մարդ-
երբ կը լսէ անշահանքի համ-

րաւեալ եկեղեցականաց այսպիսի
արարքն ու վարմունքն : Սմայիս
ազգային ժողովներն ու ժողովուր-
դին ալ պարտին աշխատել գործն
ու կողպտուներն երեւան հան-
լու համար : Սմայիս վիճակին հա-
մար յաւիտենական արատ մը պի-
տի մնայ այդ գործութեան գործը.
պարտին ջնջել այս արատը՝ գո-
ղերն ու գործը երեւան հանելու
համար աշխատելով, և տեղական
կառավարութեան խնդրելով որ
քննութիւնը շարունակուի ամե-
նայն խտուրթեամբ :
Ճերմեան Մեդիս Լաւրապետ
Իրաւիք կը գտնուի այժմ առաջ-
նորդական պաշտօնով զոր Ս. Էլ-
միսանի Սինհոդ տուել է նմա :
Սա, ըստ որում ի ծոց Հայաստան
եայց եկեղեցւոյ դառնալէն յետոյ
ծանօթացաւ մեղ իւր գործերով,
երբ անցեալները Ս. Էլմիսանի ճե-
մարանին վերատեսուչ կարգեցաւ
յանակակալ, վիճակը հա-
տարակցելով զոր ինչ դիտելով,
և անա ընչ օրէն յետոյ լսեցինք
թէ ինքն իւր ոտից փոշին թօյա-
լիւր մեկնել է ճեմարանէն : Ապա
երբ Ստրպատականի վիճակին ա-
ռաջնորդը ընտրուեցաւ, խոհմու-
թիւն համարեցինք լուր, յուսա-
լով թէ այդ պաշտօնէն ևս կը հը-
րաժարի : սակայն ի դերեւ ելաւ
մեր յոյսն, և անա կը լսեմք յա-
ւելով թէ ի Իրաւիք ևս անգոհա-
ցուցէ ու անհաճոյ վարմունք մէջ
կը գտնուի : Իրեն եպիսկոպոս կը
վարուի եկեղեցւոյն մէջ, Սրբազան
անունը կուտայ զինքը, և Թու-
քիոյ Հայոց Կրօնական ժողովը
վճռով քահանայադրութիւնէ
դադարեալ և ազգային լրագրաց
միջոցաւ հրատարակեալ երեւմիս
անուն անձն, որ փախտական գը-
նացած է անդ ի Իրաւիք, իրեն
քահանայ կընդունի և քահանա-
կան պաշտօն վարել կուտայ : Զեմք
յուսամք, որ Ս. Էլմիսանի Սինհո-
դը հաշտ աչօք անցնի ձերմակեա-
նի այս վարմունքն, և թոյլ տայ որ
առաւել ևս զեղծանի և շարժան-
ցէ ի գայթակցութիւն և ի վնաս
ժողովրդեան վիճակին : Պատկառ-
ել Սինհոդն Ս. Էլմիսանի պարտե-
ր յառաջագոյն Պօլսոյ Պատրիարքա-
րանէն ծանօթութիւն առնուի ձեռ-
մակեանի հանրային ու առանձնա-
կան կենաց վրայ, և ըստ այնմ
ընդունի իրաւ և հովուական կամ
այլ պաշտօն յանձնել :
Փաստարան ճիւղայիլ Կարկուր
Էֆէնտիի կողմանէ երուսաղիմայ
Սմեւ. Ս. Պատրիարք Հօր դէմ
բացուած դատը կը շարունակուի
Շէյխ-Էլ-Իսլամի դրան մէջ : Ճիւղ-
այիլ Էֆէնտի բնիկ երուսաղիմա-
ցի է և հոռմեական յոյն հասա-
րակութեան անդամ. ժամանա-
կաւ նոյն իսկ երուսաղիմայ մէջ ի
դատ ելել է՝ այժմ պահանջած

դեմին համար, բայց իրեն ան-
նպատ վճիռ տուել են դատա-
րանք տեղւոյն, և կը լսեմք թէ
այդ դեմինը երուսաղիմայ մեր
վանական վարչութիւնը դնել է՝
երբ տեղական կառավարութեան
կողմանէ յաճուրդ հանուել է :
— Չնքուշի վանուց սեպհա-
կան կառուածոց խնդրն՝ որ ամե-
նայն մանրամասնութեամբ հրա-
տարակեալ է լրագրոյ մէջ, բոլո-
րովն վերջացաւ այս օրերս : Նախ-
նական դատարանն ի նպատակ
նուց վճռել յետոյ, խնդիրը վե-
րաքննութեան տեսնին ներկայա-
ցեալ լինելով նա ալ հաստատել է
միւսնոյն վճիռն, և հետեւաբար
վանքն իւր իրաւանց ազատ տեղն
եղած է այժմ : Մուրցուած չէ ան-
շուշտ, թէ տեղական կառավա-
րութիւնն իրեն ժողովը կը նկատէր
վանքին բաղմամբ մանաւանդ սեպ-
հականութիւնն եղող կառուածնե-
րը նախկին վանահօր վախճան-
մանէն յետոյ, և անա այս պատ-
ճառաւ հարկադրեալ էր ազգային
վարչութիւնն ի դատ ելնել :
— Վանօրէից խորհրդոյ ան-
դամաց ոմանք հրաժարած լինե-
լով Բաղաբալան ժողովը նոյն
տեղ ընտրեց ուրիշներն, որք են
Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս Գեր-
ձակեան, Տ. Նիկիէ Մ. վարդապետ
Ալադեան և Մկրտիչ Էֆէնտի Ու-
ղունեան :
— Պիլէճիկի առաջնորդական
տեղապահ Գեր. Տ. Յովսէփ Մ.
վարդապետ Մարաճեան երկու-
շաբթի մայրաքաղաքս եկաւ ի
կարգադրութիւն ինչ ինչ վիճա-
կային խնդրոց : Հաճութեամբ կը
լսեմք, թէ Պիլէճիկի ազգայինք
այժմ առհասարակ կը սիրեն կը
մեծարեն գիւր. Մարաճեան և գոհ
են նորա պաշտօնավարութեան :
— Պատրիարքական Գեր. Տե-
ղապահ, Կրօնական ժողովը ու-
րոյմամբ գրեթէ հարցուցեր է Կրօ-
նական ժողովը Չմուսնիոյ, թէ
ինչ անօրինութիւն եղած է՝ Արշա-
լոյս Արարատեան լրագրոյ մէջ Գեր-
Տ. Մկրտիչեան Սրբազանի դէմ
տեսնուած նախատալից յօդուա-
ծին հեղինակին և հրատարակչին
համար :
— Ըստ նորագոյն տեղեկու-
թեանց, կաթողիկոսական ընա-
րութեան համար Ս. Էլմիսանի
Սինհոդին կողմանէ ի Պօլիս զրկ-
ուելիք չընթերցանեց չեն զրկ-
ուել դեռ : Տ. Ներսէս Պատրիար-
քի վախճանման պատճառաւ, և
հարկ եղել է յանուն պատրիար-
քական Տեղապահ Հօր գրել յան-
նարարական թուղթը :
— Տփղիսէն լուր տրուած է,
թէ Ս. Էլմիսանի Սինհոդի Բրօ-
կօրօք Պ. Նիկողոսյոս Տ. Յովսէփեան
հրաժարել է կառավարութեան
հրամանաւ, և նմա յաջորդեր է
ազգաւ ուսում մը :

— Կալսցի օսմանն հիւպատոսարանի դիւանագրաֆիկ Պօղոս էֆէնտի՝ ձօրձօլայի փոխհիւպատոս անուանեցաւ :

— Յունաստանի թագաւորը Ս. Փրկչի Խաչի պատուանշանը դրկեր է Յունաց Ս. Պատրիարքին : Նոքրն արաղնութիւնը բաւական ծանրը հիւանդացած է : Սինչի իսկ կըսուի թէ բժիշկը արգելած են մոտաւորական ամեն աշխատութիւն :

— Օսմանեան ընդհանուր պարտուց հասութից թարգմանութեան սենեկին տնօրէն Մանաս էֆէնտի որ անկողնոյ կը ծառայէր ժամանակէ մը հետէ , մեռաւ :

— Վաւերի գիւղերէն միոյն մէջ խորթ մայր մը աղիկը տապալաւ սպաններէ՝ երբ նա օճառով երեսը ծածկած կը լուայ եղբի : Անգղամ կինն այս խժեփական ուճիւրը գործեր է , կասկածելով , թէ յարաբերութիւն ունի նա իրեն սիրելի երիտասարդի մը հետ : Այժմ ոստիկանութեան ձեռքն է այս կինը :

ՄՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Աւստրիոյ կառավարութիւնն էս , ըստ օրինակի Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կառավարութեանց , խիստ օրէնքներ կը հաստատէ և ծանր պատիժներ կը սահմանէ՝ ընկերավարական ձգտմանց առաջն առնելու , և պայթող նիւթոց գործածութեան բարձրանալու նպատակաւ : Երկից կառավարութեանց այս համախոհ ձեռնարկութիւնք՝ երկից կայսերաց վերջին տեսակցութեան մէկ արդիւնքը կը համարուին : Կը կարծուի , թէ Խաչիոյ կառավար-

ութիւնն էս պիտի հետեւի ի մօտոյ սոցա օրինակին :

— Ստոյգ կը համարուին այն զրոյցները , թէ Խաչիոյ կառավարութիւնը , համաձայնութեամբ Անգղիոյ , պիտի գրաւէ զՄասովա , թէ՛ նաւահանգիստ պիտի չինէ և փարոս պիտի բարձրացնէ յԱսպալ , և թէ՛ ազգային խորհրդարանէն պահանջած 700 հազար ֆրանքն 800 հազարի կը բարձրացնէ :

— Սպանիոյ մէջ , վերջին գետնաշարժէն քիստեալ թշուառաց ի նպաստ բացուած հանգանակութեան գումարն 1 միլիոն 530 հազար ֆրանք եղեր է մինչև ամսոյ 19 :

— Մարտի կառավարութեան կողմէն 13 զինուորականք Գերմանիա դրկուեր են՝ ռազմական ուսման համար :

— Պուլլաիոյ Ազգային ժողովը , ըստ առաջարկութեան կառավարութեան որոշեց է՝ ազգային դրամատուն մը հաստատել : Կառավարութիւնը 10 միլիոն լիրա իրեն դրամագրութիւն պիտի տայ դրամատուն , և բայց յայտնաէ՝ դրամատունը 20 միլիոն ֆրանքի դրամատուն չըլարերութեան հանելու արտօնութիւն պիտի ունենայ :

— Ի Մոսկուա գործաւորք միանալով խռովութիւն հաներ և աւարեր են քանի մը մթերանոց : Կասկած կայ , թէ յեղափոխականք գործած են գործաւորները :

— Վիեննայի հռչակաւոր վաճառականներէն Պ. Բարոլ անցեալ չարթու սպաննեց ինքզինքը , Պօրայի մէջ ըրած ծանր կորուստներուն պատճառաւ :

— Ձարին հրամանաւ , երկու

դպրոց բացուեր են Ուրկայի և Մաճայի ուսու հիւպատոսարանաց քով , յորս 16 տարեկանէ վեր ուսու երիտասարդք Թաթարերէն , Մոնկոլերէն , Չինարէն և այլ լեզուներ ուսանելով՝ թարգմանի պաշտօն պիտի վարեն Թուրքաստանի՝ Արեւելեան Սիպերիոյ և Թիմուրի կուսակալութեանց մէջ :

— Գերմանիոյ կայսրն անձնական գանձէն 1000 լիրա՝ նուիրեց Սպանիոյ վերջին երկրաշարժէն վնասուող ի նպաստ :

— Ի Մատրիտ , յիշեալ նպատակաւ երեկոյթ մը տրուելով Ֆերնան Նիւնէզ դքսին ապարանքին մէջ՝ 3000 անգղիական լիրա հասցիւ գոյացեր է :

— Ի Լոնտոն տեղի ունեցած վերջին աղետալի աւերմանց վրայ , զորս հրատարակեցինք նախորդ թերթով , Անգղիոյ կառավարութիւնն ու ժողովուրդը՝ մեծապէս յուզեալ են , Լոնտոնի թղթատարութեան վերաբերեալ ևս յետ այնորիկ անստորագիր թուղթ մը ընդունելէ , որով սպառնացեալ է՝ գիշերային օդն հանել պաշտօնատունը կանայցի զգեստով մարդոյ մը ձեռքը : Ոստիկանութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է ի պաշտպանութիւն հանրային շէնքերու : Լոնտոնի երկաթուղւոյ գլխաւոր ընկերութեանց մէկն արտաքսեր է բոլոր իրանտացի պաշտօնեաները : Նոյնպէս կարտաքսեն իրանտացի գործաւորներն : Կը կարծուի , թէ վերջին աւերմանէն ըր գործողներն՝ Ամերիկայէն գացած Ֆէնիքսն են , զորս վերականգնան նշանաւոր լրագրից կայաններն :

սրիկայ , անգղամ , անմիտ ու անխիղճ անուանելով , և Միացեալ Նահանգաց Ծերակոյտն ի պաշտօնէ բողոք բարձած է Ֆէնիքսներու այդ դժոխային գործոց դէմ :

— Խաչիոյ ազգային ժողովոյ մէջ , արտաքին գործոց նախարարը՝ հարցման մը պատասխանելու ժամին ըսեր է , թէ կառավարութիւնը կը հետեւի մեծ ազգաց դաշինքին կը հետեւի մեծ ազգաց դաշինքին , և չուզեր անգործ մնալ այն մարտին մէջ՝ զոր քաղաքակրթութիւնը կը մղէ ընդդէմ բարբարոսութեան , և թէ՛ Խաչիա , հակառակ կարծեաց ոմանց , տրենտոնական ու քաղաքական օգուտներ պիտի ունենայ այս աշխարհակալութեանէն :

— Անցեալ տարի Միացեալ Նահանգները դաշինքուց թիւն է 433983 : Նախորդ տարւոյ մէջ 560, 196 հոգի դաշինք են :

— Կըսուի , թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը խիստ թաթարները ուսուսական տարեր հետ միացնելու գիտմամբ , որոշեց է շնչել նոցա մասնաւոր դպրոցներն , և հարկադրել որ իրենց զաւակները Ռուսիոյ պետական դպրոցները դրկեն : Բայց այս որոշումն աստիճանաբար պիտի գործադրուի , և նախ նոցա ուսուցչական դպրոցք պիտի փակուին եղեր : Թաթարք մինչև ցարդ ունէին իրենց մասնաւոր վարժարաններն , առանձին կեանք կը վարէին , և ուսական դպրոցներ չէին դրկեր իրենց զաւակները :

— Ի Սուտան անգղիացւոց վերջին պատերազմին մէջ սպանուեր են Սթանտարտ լրագրոյ զինուորա-

կան թղթակից Պ. Բամբուն , Մորնինկ-Բոսթի թղթակից Պ. Հէրպերդ , և վերաւորուեր է Տէյլի Թէյէկրաֆի թղթակից Պ. Պըրէյ :

— Ի Լոնտոն Բրիքնկէմ անուն մարդ մը բռնուեր է , որ վերջին աւերմանց հեղինակներէն մին կը կարծուի : Սա երկու տարի յառաջ յԱմերիկա Պայրն անունը կը կրէ , և դպրոց մը բացած՝ այսինչ նիւթոց գործածութիւնը կուսուցանէ եղեր 100 ի չափ երիտասարդաց , նոցա աշակցութեամբ Լոնտոնի հանրային շէնքերն այրեացաւեր ընելու դիտմամբ :

— Անգղիացւոց ի Սուտան արշաւանաց վրայ հասած վերջին յաջող լրոց կը յաջորդեն ձախողութեան գոյժեր : Ըստ նորագոյն հեռագրոց՝ որ անգղիական աղբիւրէ կուգան , ապստամբապետն իւր հրամանին ներքեւ գտնուող բանակին հետ յաջորդէ ի Խարդում մանել : Կը կարծուի թէ Կորտոն զօրավարն՝ որոյ փրկութեան համար մեծ փոթ ունէին անգղիացիք , կամ սպանուած է և կամ գերի եղած է ապստամբապետին :

— Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանն ու իշխանուհին ոտքով չըլաղայած ատեն , քիչ մնացեր է որ գիրենք կոխտէ սրբնից կառք մը : Իշխանը ձիերը բռնել և կառքուցեցեր է : Ժողովութեան մէջ լուր տարածուելով՝ թէ իշխանն ու իշխանուհին կոխտուած են , բաղմութեամբ պալատը գացեր և տեսնելով իրեն աւեր են :

— Փարիզական թերթերէ կիւմացուի , թէ Սուտանի ապստամբապետ սուտ մարդարէն մինչև 100 հազար զօրք ունի՝ Պէրպէրի , Շէնարի և Խարթումի մէջ ցըրուեալ , թէ՛ նորա հրամանաց ներքեւ կը գտնուի Արապի փաշայի սեւամորթ զօրաց հռչակաւոր վաշ-

ՆԻՆՈ ԵՒ ՄԱՅՈ(*)

(Վիւ՝ Սին Կալուի Ժամանակագրութիւնն)

Մաչօ օսմանը զէն վար իջնելով դուր բացաւ որ մեկնի . յանկարծ բան մը ինչեց զոր հարցունել մոռցած էր : Զի՛նչ նոյն պահուէն ալ Նինօյի գրագիրը ներս կը մտնէր , ուստի առանց վարանելու անկէց տեղեկացաւ Վիւանդիէի ուր բնակին , եւ միանգամայն պատուիրեց որ Նինօյի չիմացնէ զայս : Ուղղակի իրեն ցուցուած տունը գնաց , որ քաղաքին խեղճ արտադրանքներն միոյն մէջ կը գտնուէր : Սակայն տունը գեղալէն էր . զի ժամանակաւ հարուստ ընտանիքի մը կը վերաբերէր , որոյ անդամը հետզհետէ մեռնելով անունին անգամ կորսուած էր : Երբ ալ տանը մտնեցաւ , ոտքերը կանգ առին ակաւ մայ . սկսաւ մտածել թէ արդեօք գէշ գուշակութիւն մ'էր այս . այսպէս մը տաղաքով փողոցին մէջ կեցաւ և անցորդք ալ նորա այս վիճակը տեսնելով կը զարմանային , մինչև անգամ ծանօթները չէին համարձակուեր հետը ծաւալ , որովհետեւ զուարթ գէճը բոլորովին խռովեալ և ալակերպեալ էր : Վերջապէս թերեւս ինքզինքին գալով նոր համարձակութեամբ դժբաղդութեան տան մտնեցաւ , դուռը դարեւաւ որ անմիջապէս բացուեցաւ և տանը սպասուհին սանդուղքին մինչև եկան իջնելով հարցուց թէ ինչ պատճառներ պայտէ կանուր գալու ստիպան խորամանկ և հետաքրքրի աչքերը նորա վրայ անհանգիստ պալուրուութիւն մը ըրին : Սպասուհին ձեռքը քիչ մը ստակ դնելով՝ համառօտաբար յայտնեց , թէ խիստ կարեւոր և անսխալաբան զործի մը համար տրկինը տեսնել եկած է : Անունն սպասուհին զարմանք գրգռեց , որ առաջնորդեց նմա ընդարձակ սենեակ մը , ուր Մաչօ խոր մտածմանց և երեւակայութեանց քառսին մէջ խորասուզեալ մնաց : Սենեակին մէջ մեծ վառարան մը կար , ուր

ձիթնեանց ձիւղեր կը վառէին : Վառարանին լոյսը քիչ մը տեղ կը լուսաւորէր , եւ պատերուն վրայ նկարեալ պատկերներն հազիւ կրկնէին . և այն երբ քամին ծխնելոյզէն ներս մտնելով բոցերը վառարանին դռնակէն դուրս էր մղէր : Վառարանին մօտ երկու աթոռներ դրուած էին , որոց միոյն վրայ Մաչօ նստած , տիկնոջ կսպսեւր . քիւրտը ցաւօք կը ծնուէր երբ կրեւակաւէր , թէ Նինօ ինչպէս նորա գերին եղած էր :

Ահաւասիկ երկայն սրահին միւս ծայրէն դուռ մը բացուեցաւ . խաւար գէճը մը երեւցաւ և յամրաքայլ մօտեցաւ վառարանին , ուր Մաչօ ոտքի վրայ կսպսեւր Առաջին ակնարկով Մաչօյի այնչափ սիրուն , գեղեցիկ և հրապուրիչ չերեւցաւ , որ միանգամայն զարմացաւ թէ Նինօ ինչպէս իւր նուրախ նշանածը գտնած էր սա : Միջնասակ կին մ'էր , սեւա թափեալ զգեստ մը հագած , կապտադոյն և ուսկիւղեալ թաշկինակ մը վրէժ ձգած էր , որ միանգամայն ուսերն և ձեռքերը բոլորովին կը ծածկէր , դուրսն ուղիղ և անշարժ կը բռնէր , իսկ գունատ աչքերն հոծ յնձրեղուն կամարին տակ արագ արագ կը շրջանայէին . չափաւորակազոյն ձոխ մազերի յանդաման հիւստի՝ ուսերն ի վայր ձգուած էին , դէմքը գունատ էր . իսկ երբ բերանը փոքր ինչ բացաւ , հազիւ նշմարելի , դիւր խոնարհութեամբ մը հիւրը բարեւելու համար , յայնժամ Մաչօ ձիւղի պէս սպիտակափայլ ակունքներ տեսաւ : Մաչօ ալ անտարբերութիւնը կորսնցուց և աչքերն սկսան շրջանայ :

— Հիմա կսկսիմ հաւատալ , թէ Նինօ արդարեւ իրաւուր ունի ըսելու , մտածեց Մաչօ , թէ Մատոնայ Վիւանդէ հմայած է զինքը , միթէ կարեւր է որ այսպիսի կին մը , զոր չեմ համարիր այնչափ սիրուն , տիրէ նորա սրտին առանց որ եւ գերազանց միջոցներու դիմելու :

Վիւանդէ նստաւ աթոռին վրայ լուռ ու մտնջ , իւր գլխով նշան ըրաւ ,

Մաչօյի որ նստի , Յետոյ ունեկին առնելով սկսաւ վառարանին կրակը խառնել . յայնժամ Մաչօ տեսաւ նորա փողրիկ և ձիւղի պէս սպիտակ ձեռքերն , որ զմայելի ձեւ մ'ունէին . միջաման ունէր արեւին պէս կարմրագոյն քարէ մատանի մը :

— Սինօյի Վիւանդէ , ըսաւ վերջապէս Մաչօ , իւր ծանր հոգաւորեց զպակով , չեմ գիտեր թէ անունս արդէն ձեռք ծանօթ է , կամ գիտէ՞ք թէ ես այն աղջկան եղբայրն եմ , որ եթէ Տէրը կրկնէր լինիք , թէ ատեններէն իրիւր Նինօ տէլ կարպօյի հետ պիտի ամուսնանայ : Այժմ մեզ զաղախմաստ խօսքերով ժամանակ անցնելու հարկ չկայ . եւ ինչպէս յայտնեցի՝ կը գուշակէք հոս գալուս պատճառը : Պարզապէս ըսելով դուք իմեացուցիք սիրտը յափշտակած էք , որով պատճառ եղած էք անմեղ քրոջս արտասուք թափելուն : Սակայն դիտաւորութիւնս չէ զձեզ յայնժամս : Ինչպէս չիտեղիւր , միայն իմաստունութիւն և բարի կամք կարող են յապագային ուրիշ ուղղութիւն մը տալ նմա . այդ յուսով եկած եմ հարցնել ձեզ , թէ արդեօք կը կամիք , պատուաւոր պայմաններով Նինօյի աղատութիւն չնորհել :

Վարկեան մը կեցաւ՝ պատասխան մը տալնալու յոռով , բայց Վիւանդէ՛ նորա խօսքերուն բոլորովին անտարբեր , քիչ մ'ալ յառաջ ուղղուելով՝ շարունակեց զարձեւ կրակը խառնել : Գիտեմ , յարեց Մաչօ , թէ իմ առաջարկութիւնքս ձեզ դժգոհութիւն կը պատճառեն : Տիկին , դուք միւր քաղաքէ գալով մը համար եկած էք , բայց ձեր գալուստը անգարմանի աղետ մը եղաւ մեզ համար , յորմէ ազատելու ուրիշ միջոց մը չեմ գտներ , բայց եթէ ձեր մեկնելն , և յիմարութեամբ ձեզ սիրահարեալ փաստաբանն ալ ես տեսնելու փափաքէն հրաժարին :

Վիւանդէ իւր արեւանագ տակէն արագ ակնարկ մը նետեց խօսողին վրայ , և անմիջապէս շրթանք վրայ արամարական ժպիտ մը փայլեցաւ ,

և այտերուն վրայ շողացող թեթեւ կարմրութիւնն իրեն նորատի դէմք մը տուաւ : Իբր թէ պատասխանել կուզէր , բայց զարձեւ ուսերը կծկելով սկսաւ կրակը խառնել :

— Շնորհակալ եմ , տիկին , որ ուշադրութեամբ կուսկնդրէք , և թեւեւ ձեռն պահանջուած զոհողութիւնը դժուարին բան մը կը նկատէք , և զիս յիմարի մը տեղ կը դնէք . բայց հոգ չէ , եթէ զիս իբր յիմար դուրս վրտուի ալ համարձակեք , բարկութիւն մը չպիտի զգամ : Սակայն առաջարկութեան ուշ դրէք , որ է . ես պիտի թախանձեմ Նինօյի , որ ձեր դատն ուրիշ պատուաւոր փաստաբանի մը յանձնէ , և դուք ալ որ պիտի մեկնիք աստի , նստակաւ պիտի հաղորդակցիք դատին վրայ նորա հետ , և զձեզ բոլորովին ապահովընելու համար , ձեզ լրորովին ապահովընելու համար , եթէ դատը կորսնցնէք սոյն եղանակաւ , յայնժամ պարտիմ ձեր բոլոր վնասն հատուցանելու : Ուստի այս առաջարկութեամբ վնաս մը կամ զրկանք մը կը ըրած չէք լինիք : Միանգամայն դեռ գեղեցիկ և նորատի էք , որով միոյն տեղ շատեր կրնաք ունենալ զձեզ պաշտող , և միւս կողմանէ ալ ամենամեծ բարեք մը գործած կը լինիք՝ երզմամբ կապակցեալ միամիտ երիտասարդն իւր նշանածին վերագործելով :

Գարձեալ լուրթիւնը տիրեց . Մաչօ՛ հոգեկոյտ՝ կը ջանար իւր աղաչանք նորա վրայ աղղղեցութիւն ընել , և ձեռքը օրտին դրած՝ պաղ քրտինք կը թափէր . միւս կողմանէ ալ Վիւանդէի ներկայութիւնը կրկնէր իրեն ահաւոր թուիլ , քանզի ալ լաւ կը դիտէր նորա բարեձեւ թրիկը , փոքրիկ ակնակները , խոռոչաւոր թուշիկը , և զիմայն ուրիշ հրապուրիչ մասերն , որք ի սկզբան իւր վրայ աղղղեցութիւն մը չէին ըրած . ալ սկսաւ մտմանալ և զարկեցաւ ապամեծք զՆինօ : Վերջապէս Վիւանդէ բերանը բանալով սկսաւ խօսիլ այն հմայիլ ձայնով , զոր ամեն երեկոյ Նինօ լսելով կը յափշտակուէր :

— Պարոն Մաչօ , իմաստուն եւ ընկերին ջերմ բարեկամ մը պէս կը խօսէք , ըսաւ անխռով ձայնիւ , առանց Մաչօյի նայելու . բայց ինչ կուզէք որ ընեմ . ըստ ձեր առաջարկութեան եթէ մեկնիմ ատիւ և թողում բարեկամք , կարող պիտի լինի՝ արդեօք զարձեւ ձեր քրոջ հետ կապուիլ եւ սիրել զիս , քանի որ զիս ջերմապիկ կը սիրէ ու կը պաշտէ , ինչպէս դուք զայս կը խոստովանիք : Ի դէպէ՛ս արդեօք , որ ուրիշ մը յանձնեմ անձա եւ դատուի՞նք , պարոն , դուք իմաստուն մէկն էք , հարկաւ լաւագոյն չէք համարիր այս միջոցն . եթէ ձար մը չգտնէք ձեր քրոջ ամուսնութիւնն ապահովելու , յայնժամ յիշաւի խեղճ աղջկան ապաւայս կը վտանգի , որոյ համար խորին ցաւակցութիւնս կը յայտնեմ . դեռ ձեր քրոջը չեմ ճանաչեր , եւ զարմանալի է որ դեռ նոր կը լսեմ նորա յարաբերութիւնն ընդ Նինօ տէլ կարպօյի :

Մաչօ ոտքի ելաւ , գեղեցիկուհին քաջահայտն ձայնէն զգածեալ իւր ըստիպողականութիւնն արդէն կորսնցուցած էր . մոլ՛ թրահին մէջ մը քանի քայլ շրջելէ յետոյ՝ յանկարծ նորա քով վերադարձաւ և խեղդուկ ձայնով ըսաւ խօսիլ :

— Տիկին , լաւ գիտցէք , մինչև որ այս գործը գոհացուցիչ ելք մը չտանայ , ասկից չեմ կրնար մեկնիլ , և մինչև որ ընկերիս պատիւն ու քրոջս երջանկութիւնը ձեր ձեռքէն չլսեմ , չպիտի հանգստանամ : Արդարեւ եթէ վնաս լինէի , որ Նինօ ձեզ հետ աւելի երջանիկ պիտի լինի՝ քան քրոջն , յայնժամ ցաւս զսպելով՝ նորա երջանկութեան դէմ չէի ելներ . բայց այդ երջանկութիւնը ձեր քով չգտնելուն ինք ալ վերահասու է :

Վիւանդէի բոցավառ նայուածքը՝ Մաչօյի սրտին մինչև խոր թափանցեց , որ դեռ կը շարունակէր խստուած թեմալ խօսիլ :

(Մաչօյի յաջորդը)

առ, որ Սուրբան զրկուած էր ընդ-
դէմ նորա, բայց հոն համեմուն
պէս անցաւ ապստամբաց կողմը
թէ՛ գաղղիայի գնդապետական թիւը
թիւից Պ. Օլիվիէ մահաբերականութեան
թիւնն ընդունելով, սկսած է մեծ
գեր կատարել անպատմապետին
բանակին մէջ, և հրամանաւ նորա
զօրաւոր ամբողջութիւնը կը շինուին,
և թէ՛ սա ճիշդ տեղեկութիւններ
կըստանայ անդրիական բանակին
շարժմանց վրայ, և յարաբերութիւն
ունի Սիւրիկեան-Տրիպոլիոյ, Հի-
նազի և Մէքէի ցեղերուն և մին-
չեւ իսկ Պօլսոյ հետ։ Փարիզական
թերթերու այս տեղեկութեանց
մեծագոյն մասն չափազանցեալ կը
թուին մեզ, և կը հրատարակեմք
իրեն հետաքրքրական ինչ։

ՍՅԱԼ ԵՒ ՍՅԱԼ-Բ

XX Անուան ծագումը։ — Դադղիոյ
թագաւոր Լուդուիկոս Ժ2-ը և
Մարիա Թէրէզիայի դստեր Մա-
րիա Անթոնյանէթի հետ, (որ 1793ի
յեղափոխութեան ատեն կիլո-
թիւնով սպանուեցաւ) ամուսնու-
թեան ատեն Փարիզի մէջ մեծ
հանդէսներ կատարուեցան։ Փա-
ռաւոր թափօրէն շքեղութիւնը
քաղաքացւոց վայելել տարւո հա-
մար ինչոք մեծ բեմ մը կանգնե-
րուեցաւ, բայց այնչափ անզոր որ
նոյն իսկ հանդիսին օրը փլշելով
հաղաւոր անձինք փլատակաց
ներքէ անշնչացան և վերաւորե-
ցան։ Մարտակէս վերաւորեց մէջ
կը գտնուէր Լուի Ֆիլիպի կառա-
վարութեան ժամանակ նշանաւոր
եղող Լէրպէթ երեսփոխանին հայ-
րը որ այն ատեն երիտասարդ նո-
տար մ'էր և այդ արկածին ժա-
մանակ գլխին վտանգաւոր կեր-
պով վերաւորուեցաւ։ Երկարատե-
խամբէ ետքը բժշկուեցաւ այդ
վէրքն զարմանալեօք։ Բայց երկ-
տասարդ և ուժեղ մարդուն վրայ
տարօրինակ տկարութիւն մը մը-
նաց, այսինքն իւր կենաց մէջ
զրկեալ մնաց ըստէ։ այսու ա-
մենայնիւ առանց ընտանաւ ապ-
րեցաւ նա յետ գաղղիական յե-
ղափոխութեանց, նախնիներ կայ-
րութեան օրով, և զգալով իւր
աշխատութեամբ։ Ներկայ դա-
ռու առաջին երեսուն տարեաց
մէջ մեծաւ այդ անքուն մարդն
ժամանակակից բժշկիւր որոց
բազումը ընդերկար խնամած են
զնա, չեն կրցած վերահասու լի-
նիլ այդպիսի տկարութեան մը հը-
նարաւորութեան, թէ՛ ստուգած
գրած են նորա անբուժելի-
նը։

XX Զեւ։ գաղղիական ռազմա-
Սուտրիոյ և զլուսաւորացեալ Վիէն-
նայի մէջ առաւել տարածուած է
քան այլուր։ Ընկերութեանց մէջ,
փողոցի մէջ, հանդիպմանց ա-
տեն և թատերոց մէջ արք կանանց
ձեռքը կը պահեն հրաժեշտի
կամ բարեկեղծ առթիւ։ Այս պատ-
ճառաւ յարգանաց տեսակ մը բա-
նաձե հնարուած է։ Երբ վիեննացի
մը ընկերութեան մը մէջ մտնէ,
ուր կանանց թիւը երեսնէն աւելի
լինի, որք լատի սեղանին շուրջն
նստած կը խաղան կամ աստ անդ
խմբուած կը խօսակցին, նորին
ամէն մէկուն զատ զատ խնար-
հելով կըսէ, « ձեռքդ պահենք »
և այս ձեռքը պահածի պէս աղ-
դեցութիւն ունի։ Բայց եթէ ա-
ռիթ ունենայ մարդ իրապէս ձեռք
պահենու, պարտի պահենու ուս։

տի ազոր համար ալ որոշուած է
որ սեղանի կամ խօսակցութեան
ատեն միշտ սիկիքն կամ վերջը
ձեռք պահենու, իսկ ուրիշ ատեն
համբոյններն միայն խօսքով կա-
տարուին։ Բայց « ձեռքդ կը պա-
հենք », խօսքը շատ տարբեր նշա-
նակութիւններ ունի, և միայն բա-
նիքուն վիեննացի մը գիտէ թէ երբ
գործածելու է այդ խօսքն, և որ
պարագայի մէջ ինչպէս արտա-
սանելու է։ Հաւանութեան կամ
մերժման ատեն իբր նստասեան
կը գործածուի։ մեծ յարգանաց
արտայայտութիւն մ'է։ օրինակի
համար երբ կին մը կը հարցանէ
« որպիսութիւնդ ինչպէս է », այրը
կը պահենք » և եւս կը նը-
շանակէ թէ շատ լաւ եմ։ Կինը
կը հարցանէ թէ « երէկ նուագա-
հանդէսն էիք », այրը գլխի թի-
թեւ խոնարհմամբ մը կը պատաս-
խանէ « ձեռքդ կը պահենք »։ Կի-
նը կը շարունակէ հարցանել։ « Ինչ-
պէս », հաւանեցա՞ք »։ այրն ուսերը
թօթուելով կը պատասխանէ, « ձեռ-
քդ կը պահենք », որ կը նշա-
նակէ թէ շատ լաւ էք, ծաշի ա-
տեն։ Երբ տանտիկինն ըսէ առն
միտմ թէ « կտոր մը խորտիկ ևս
տամ ձեզ » և նա չուղէ, դարձեալ
« ձեռքդ կը պահենք » կըսէ, բայց
քիչ մը բարձրաձայն և ամուր շեշ-
տելով, երբ կին մը հարցանէ առն
միտմ թէ կուզէ՞ իրեն հետ շըր-
ջադայել, կամ խաղալ, կամ պա-
րել և կամ երգել, հաւանութեան
պարագային մէջ այրը գլուխը խո-
նարհեցնելով և ալ ոտքը փոքր
ինչ ծռելով կըսէ, « ձեռքդ կը
պահենք »։ Կուզէ՞ք ինձ թե տար
կը հարցանէ կինն, « միշտ ի տուն
երթալու կամ կառքէն վար ինչե-
լու ատեն », յայնմ ատեն այրը խոնարհ-
մամբ, խնդիւ և մեղմուս կըսէ
« ձեռքդ կը պահենք »։ Վերջապէս
շատ դժուար է աստ յիշել այդ
բանաձեւին գործածման ուրիշ կեր-
պերն ու շնչերը։ Մարդ բաւա-
կան ատեն Վիեննացի մէջ մտաւ
է որ սովոր դոյա կիրառութիւնն։
Արք իրենց մէջ ալ երբ զիրար
յարգել ուղեն, հաւանութեան,
մերժման կամ շնորհակալութեան
ատեն, սովորապէս « ձեռքդ կը
պահենք » կըսեն։ Միով բանիւ,
Վիեննացի մէջ, ձեռք պահելը,
ստորնութեան կամ պատուասիրու-
թեան նշան չէ, այլ քաղաքակա-
րութեան ամենաբարձր ցոյց մը։

XX Հանդէս պահելու Սյուլաւիէի
— Գերմանական լրագրիւր կը գը-
րեն, թէ քիչ ատենէն ծովանա-
րէի հոգալաւոր Սյուլաւիէի գը-
ծած պատկերներն ի տես պիտի
գրուին Պէրլին։ Այդ պատկերք
գլխաւորաբար Ռուսիոյ, Իտալիոյ
և արեւելեան զանազան վայրաց
տեսարանք են, յորս միանգամայն
բարձր ի գլուխ կը հանդիսանայ
հայազգի նկարչին անգղաքական
ճարտարութիւնը։

XX Կանաչեցնել կոնոց լոյսը։ —
Շուէտի արքունական գերդաս-
տանը վերջին օրերս մեծ տագնապ
մ'անցուցած է։ Գահաժառանգ-
իշխանին ամուսինն, Սօֆի-Մարի-
Վիթթորիա իշխանուհին քիչ մնաց
որ պիտի մեռնէր, առանց սակայն
գլխաւորութեան թէ ինչ է պատճառը։
Վերջապէս, բժշկիւր իշխանուհոյն
փրկող միջոցէ յամբիւթաց թու-
նաւորման հետքեր գտան։ Սայն։

Ժամ ժողովրդեան մէջ զորոյ տա-
րածուեցաւ, թէ իշխանուհոյն
կենաց դէմ գաւաճանութիւն մը
նիւթուած է, բայց ճշմարտութիւն-
նը չուտով պարզուեցաւ։ Մանրա-
խոյր քննութիւն մը երևան հա-
նեց, թէ իշխանուհին թունաւոր-
ուած է իւր սենեկին կահուց կա-
նաչ գոյնէն։ Անմիջապէս հեռացը-
նելով այդ գունաւոր կահերն ու
բոլորեցաւ այնուհետեւ գործածել
միջոցը արտադրող գործարար կեր-
պաւ և գորգ։ Իշխանուհին այդ
վայրկեանն սկսեալ տալաւ վերու-
տացաւ առողջութիւնն ու դուար-
թութիւնը։

XX Թանկութիւն Բարսէլոնայի։ —
Կոլումայի (Մեքսիկոյ) մէջ վերջե-
րը '93-ը առաջ կընող մարդարիտ
մը գտնուած և 3400 անգղիական
լիւրայի գնով Լոնտոն զրկուած է։
Այդ մարդարիտն որ աշխարհի
մէջ ցարդ գտնուածներուն ամե-
նամեծը կը կարծուի, Մարիին Գա-
րիֆորնոյ մէջ հնդիկ մը գտնելով
90 տղարի վաճառած է։

XX Գրեթէ անհայտ։ — Դաբոնական Իթի-Շի-Յոյն անուն լրա-
գրին խմբագրական Պ. Յուքս-
Սէվա իւր թերթին վերջին թի-
ւերէն միոյն մէջ հրաւեր կը կա-
րայ երկրին ժողովրդեան, կու-
պաշտութիւնը թողուլ, ազգովին
ի քրիստոնէութիւն մտնել, քա-
նի որ Միքսաո, կրօնից աղատու-
թիւն պարգեւած է իւր ամբողջ
հայտնակաց։ Այդ հրաւերին մի-
մասն սապէս գրուած է. « Մեր
զգեստներն, կենցաղավարութեան
եղանակն, կրթութիւնը, քաղա-
քակրթութիւնն և այլն, քրիստոն-
եայներէն առած եմք։ ուստի
քալ մ'եւս առնուք։ վերջին
քալն, և ընդունիք նոյա կրօնքն
այլ։ Պ. Յուքս Սէվա հրատարա-
կած է նաեւ, թէ ինքն բարի օրի-
նակ լինելու համար մէկ քանի օ-
րէն իւր ամբողջ ընտանեօք անկ-
իքան եկեղեցւոյն գիրիւ պիտի
մտնէ։

XX Թագաւոր մը Լէրն հիւանդա-
պաւ։ — Իտալիոյ Հոմպէրթ ար-
քայն ի վաղուց անդամ է Ֆի-
րենցայի մէջ բարեպաշտական ըն-
կերութեան, որոյ գլխաւոր նպա-
տաւն է աղքատ հիւանդներն ան-
ձամբ խնամել, կամ նոյա քով
պահուողները դնել, և կամ յու-
ղարկաւորութեան ատեն դադա-
ղակի կամ մեռելաթաղի սրտոն
վարել։ այս ընկերութեան ան-
դամը իրենց մարդասիրական պար-
տուց կատարման ատեն կը հագ-
նին երկայն սև վերարկու մը, և
մինչև իրենց երեսն ի վայր կը ծած-
կեն, որով մարդ չկրնար ճանաչա-
ղիւնք։ Մօտեր այս ընկերու-
թիւնն իւր ընդհանուր ժողովը
գումարելով, հիւանդապաշտա-
րեանց զարքայն Հոմպէրթ և Այդ
ընտրութեան վրայ, Իտալիոյ թա-

գաւորն այնչափ ուրախացած է,
որ արծաթեայ հրաշարուեստ սկիհ
մը նուիրած է ընկերութեան։

XX Ռուսիոյ Եկատէրին։ — Փրանք-
ֆուրդի մէջ ընտկեալ Ռուսիոյ եղ-
բարց եկամուտն յայտնուած է վեր-
ջերս արոց վճարման առթիւ։ Տես-
նուած է որ սոյա կրտսեր եղբայրն
անցեալ տարի 4,788,000 մարգ, և
կամուտ ունեցած է (20 մարգն մէկ
անգղիական ոսկոյ, հաւասար է)։
Իսկ մին եղբոր, Վիլի Ռուսիոյ
եկամուտն ցուցուած է 4,360,000
մարգ։ ուստի սորա հանապազօր-
եայ եկամուտը կը լինի 13,120 մարգ,
որ յոյժ բարեկեցիկ ընտանիքի մը
տարեկան ծախքն է։ Հաշուը ցոյց
մու մէջ 546 մարգ եկամուտ ունի
մէկ վայրկեան մէջ 9 մարգ, և ա-
մէն մէկ երկվայրկեան եկամուտն
16 ֆէնիկ (մէկ մարգն 100 ֆէնիկ
է), որ աննշան չերեիր, եթէ Վի-
նկատ առնուի թէ մէկ տարւոյն
մէջ 31,536,000 երկվայրկեան կայ։
Եթէ Պ. Ռուսիոյ քառասուն տարի
ապրի, և ամեն տարի մէկ միլիոն
մարգ ծախք ընէ, դարձեալ իւ-
րաքանչիւր եղբայրն, յետ մահու,
բաղադրեալ տոկոսի հաշուով, իւր
400 միլիոն մարգ աւելի պիտի թո-
ղու, իւր հօրմէ ժառանգած գու-
մարէն։

XXX Ինչպէս պէտք է պարգեւատը-
նել։ — Երբ եղանակաւ Ս. Սո-
վորական եղանակաւ, այսինքն օր-
նորաւոր նիւթերով, 2. Գրեթէ ան-
3. Ստուգը մեքենայի մը միջոցաւ
սաղին բերնին մէջ թիւերով, երկ-
րորդ և երրորդ եղանակներն ա-
րագ արդիւնք յառաջ կը բերեն, ա-
կայն ընդհանրապէս քիչ կը դո-
ծածուին, վառն դիւ չէլէլէլով մնու-
ցանք պարգեւատն անասունը չոր-
տաւել ընել է, և մեքենայով քը-
նուող թիւերը միայն մեծ քանա-
կութեամբ սաղ պարարտացնելու
ատեն օգուտ կընծայէ։ ուստի կը
մնայ միայն սովորական միջոցն պա-
րարտացման։ Տաք, ողջապահիկ և
օդաւոր, և ոչ կարի ընդարձակ և
մաքուր հաւնոց մը, զանազան ըն-
տիր սնունդք և մաքուր ջուր են
հիմնական պայմանք սագերուն
լաւ պարարտացման։ Իւր սնունդ
տալու է հաճարի եփուած հոն-
տեր, դարի, եղիպտացորեան և
վարսակ։ Վերջինք թէ եփուած և
թէ հում կը տրուին։ ասոնցմէ
զատ՝ գետնախնձորի հետ եփուած
հացի վիշտնք, երբ պարարտացած
են, սագերն, եղիպտացորեանն
հում տալու է, որով ճարպն աւե-
լի թանձր և աւելի համեղ կը լինի։
Մինչև կատարեալ պարարտացում
մէկ սագի համար վերջիւեալ հոն-
տերէն 23 ըլիւկրամ պէտք է։ Ե-
թէ այսպէս լաւ խնամ տարուի,
սագերն կը պարարտանան պէտք
եղածին աւելի, 3-4 շաբաթու
մէջ։

Բաժնի երկաթուղւոյ բաժնեգործներուն 90րդ վճարման արդիւնքն

Թ.	Ձր.	Թ.	Ձր.	Թ.	Ձր.	Թ.	Ձր.
524104	300000	524102	4250	268863	4000	4395393	4000
705209	25000	600165	»	343999	»	1410694	»
699079	10000	661648	»	365229	»	1726973	»
1235493	»	886374	»	426647	»	1775782	»
496088	2000	937644	»	428760	»	1775785	»
846452	»	1299974	»	470954	»	1782146	»
846453	»	1361623	»	513337	»	1841637	»
846454	»	1661967	»	559033	»	1847556	»
1590464	»	1826703	»	667581	»	1830099	»
1726971	»	66859	1000	942167	»	1937456	»
164760	4250	174266	»	947348	»	1917124	»
359403	»	174270	»	1053346	»	1934229	»
470951	»	116086	»	1312794	»	»	»

Ը Ն Դ Ս Բ Ձ Ա Կ
Օ Ր Մ Յ Ո Յ Յ
1885 Տարւոյ
Սիւնիականութիւն
Սոսիալ Գրեթէ Ազգայն Հիւանդանոց
Գիւն 3 ԴԱՀԵԿԱՆ
Կը գտնուի ամէն Հայ գրաւաճա-
նաց քով։ Կեդրոնաւորուի է, Սրամ-
եան Տարաւան, Չարմազըւար, Յակոբ-
եան խան թիւ 13։

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵԼԵՑԻՈՅ
ԵՒ

ՍԱՐԱՍՄԱՐՈՒ ՍԻՍ
Գեր. Տ. Մատթէոս եղիպտաց իզ-
միւրեան գրած է Հայաստանաց Ս. Ե-
կեղեցւոյ ընդհանրական հարապետու-
թեան, և Սղթամարայ ու Սոյո կա-
թողիկոսութեանց հաստատութեան,
իրաւասութեան և պարտուց ու պաշ-
տանման վրայ, պատմութեանը ար-
ձանագրութեամբ և հին ու նոր վա-
ւերական պաշտօնագրով հաստատու-
յով զամենայն։ Ընթերցողն իւրի ծա-
նոթութիւն կստանայ Հայաստանաց
Հայրապետութեան և Սղթամարայ ու
Սոյո սոցեալ և ժամանակակից վիճա-
կաց վրայ։ Անուշտ եմք, թէ մեծ
կարեւորութիւն ու օգտակարութիւն
ունի այս հրատարակութիւնը, մանա-
ւանդ ներկայ ժամանակին մէջ, յորում
ամենայն Հայոց Հայրապետութեան
գերագոյն գահն թափուի կը գտնուի,
Սոյո կաթողիկոսական ինդիկը կը
յուզուի դեռ և Պապականիւր բարե-
փոխութեան վրայ կիսուի։ Գեր. Սղ-
թիւրեան քաջ հետապնդած ու խնա-
տասիրած է զայս ամենայն, և իւր
ասուր ծանօթութիւններ կընծայէ հե-
տաքինն Հայոց։ Գրքին սկիզբը զըր-
ուած ցանկը աչքէ անցունողն պիտի
տեսնէ, թէ ո՞րչափ նշանաւոր անցքեր
նշանակեալ են խնամով, և քանի նը-
ւիրական ու մեծարեղի է Հայկական
հարապետութեանց միակ մնացորդ եղող
Հայրապետութիւնը։ Կարծէ, որ ամեն
Հայ թանգարանի մէջ գլխաւոր տեղ մը
ընէ այս Գրքը։

PILULES HOLLOWAY
ԴԵԿԱՍԱՏԻ ՀՈՒՂՈՒԹԻՒՆ
Իտալի, ստամոքսի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, ամեն
ջղային տկարութեան ուստիպաթութեան
և տկարութեան համար։ Կը ջնջէ և
անհետ կընէ ամեն տեսակ անկարգու-
թեանց հետքերը։ Սոյն և երկու-
մանց վրայ օգտակար աղիքներուն մը
ունի։ արեւելք մաքրելով նորա խնա-
ղարկալ վիճակը կը կանխադէմ և
զարգացնէ կենսական գործարանները կը
զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ աղիք-
ցութեամբ սրտատկուութիւն, խո-
թիւն, մաղձային հիւանդութիւններ,
որովայնի մէջ լցուած կազեր, գլխի
ցաւեր կլանէ, մարսողութիւնը կշա-
փաւորի, և մարմնը մաքրուելով բո-
լոր այն աղտոցութիւններէ որ շատ
անգամ դանաղան հիւանդութեանց բա-
կըղանապատճառ կըլլան, առողջ ու-
ժեղ և բնական զիւրը կգտնուի։

ONCUEHT HOLLOWAY
ՍՊԵԿԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒԹԻՒՆ
Մորթային հիւանդութիւն և վերք
բուժելու մասին ունեցած պայտան-
կան ցանկութեանց հաւասարիք ըը-
նաւ օրին զիւր մը։ հին կամ նոր թու-
նաւ որ վերքեր, ունեցը, քաղցիկը (շե-
շէշէշ), սրտնից և ստեանց վերքեր
կամ բոլորովին կանցին և կամ կա-
ւանան։ օգտակար է նաեւ հարմարի,
հալի, սրտի բարակման, մանաւանդ
բարակ (էլէ) ըսուած հիւանդութեան։
Իւր կազերով և զօրաւոր աղիքնու-
թեամբ խոյլ (աւրեմ) հիւանդութեան
ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստեան
որ ըլլայ կը իմացուի։
Այս դեղերուն գործածութեան և
դանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր
տիկի վրայ, որ կզանուի ամեն դեղա-
վաճառներու քով, և մասնաւորապէս
Պաղչէ-դաբու թաշ-խանի կողմերը Պ.
Գապարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը
ծախուի։
Ունի ամեն ուղղող կը հրաւիրուի
առ ներկայիս առթիւ շուրջուի ի ին-
տոն Օրաֆորտ փողոց թիւ 533։

ՏՆՕՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԱՆ
ՏՊԱՐ. Ս. Դ. ՊԱՐՏԻՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Բիգա-փաշա խան թիւ 31